

سرشناسه: فیض بخش، طلیمه، ۱۳۵۵

عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با پایان نامه الکترونیکی و UMI

تالیف و گردآوری طلیمه (ام البنین) فیض بخش، رضا اردلان.

مشخصات نشر: تهران: مه آسا، ۱۳۹۲

مشخصات ظاهری: ۱۷۵ ص، جدول

شابک: ۵۰۰۰۰ ریال: ۶-۲-۹۱۴۷۵-۹۱۴۷۵-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

یادداشت: واژه نامه

موضوع: پایان نامه های الکترونیکی

شناسه افزوده: اردلان، رضا، ۱۳۲۵

رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۲ ف ۲ پ ۲۵۹۲

رده بندی دیویی: ۰۲۵/۳۴

شماره کتابشناسی ملی: ۳۲۴۷۱۱۵

نام کتاب: پایان نامه های الکترونیکی (پارسی)

تالیف و گردآوری: رضا اردلان دکترای رشته علم اطلاعات و دانش شناسی، طلیمه (ام البنین) فیض بخش

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش شناسی

ناشر: انتشارات مه آسا

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

تاریخ چاپ: تابستان ۹۲

قیمت: ۵۰/۰۰۰ ریال

شابک: ۶-۲-۹۱۴۷۵-۹۱۴۷۵-۶۰۰-۹۷۸

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول	۷
مقدمه	۹
تعریف پارسا	۱۱
مزایای استفاده از پارسا	۱۲
مزینها و منافع	۱۳
تاریخچه‌ای مختصر از فعالیت‌های مربوط به پارسا: ۱۹۸۷-۲۰۰۰	۱۸
دانشگاهها و مراکز فعال در زمینه تولید پایان‌نامه‌ها و رساله‌های دیجیتال	۲۰
دلایل لازم جهت بایگانی نمودن رساله‌ها و پایان‌نامه‌های الکترونیکی و حرکت به سوی پارسا	۲۲
چگونه می‌توان یک برنامه "پارسا" را در دانشگاهها ایجاد کرد	۲۴
نقش کتابخانه‌ها در ذخیره سازی پارسا	۳۰
منابع انسانی و تخصص لازم برای یک برنامه پارسا	۳۱
فصل دوم	۳۳
هزینه تولید پارسا	۳۵
ارزیابی و سنجش پارسا	۴۰
اقدامات مهم انجام شده مربوط به پارسا در سطح: ملی، منطقه‌ای و مربوط به رشته خاص	۵۳
کنترل و تصحیح پارسا	۶۲
حفاظت از حقوق معنوی/ چگونگی برخورد با سرقت ادبی	۶۴
چگونه پارس خود را رایا دهید؟	۶۶
فصل سوم	۶۹
موضوعات فنی پارسا	۷۱
فصل چهارم	۸۱
اقدامات آموزشی جهت حمایت از پروژه‌های پایان نامه‌های الکترونیکی (پارسا) در آمریکای لاتین	۸۳
استانداردها جهت همکاری و تشریک مساعی در پارسا	۹۰
گسترش اقدامات پارسا در آینده	۹۳
فصل پنجم	۱۰۹
تاریخچه شرکت یو ام آی (UMI)	۱۱۱
موفقیتها و تحولات یو ام آی	۱۱۲
تاریخچه و پیدایش پایان‌نامه‌ها به شکل غیرکتایی	۱۱۴

۱۱۵.....	شبکه کتابخانه ای پایان نامه ها و رساله های دیجیتالی
۱۱۸.....	پایگاه اطلاعاتی پروکوئست
۱۱۹.....	واحد انتشارات رساله ها در UMI
۱۲۴.....	دسترسی به رساله ها و پایان نامه های مورد نیاز
۱۲۷.....	مزایای پروکوئست
۱۳۰.....	برنامه دسترسی و آرشیو سازی دیجیتال
۱۳۲.....	ذخیره و نگهداری رساله های یو ام آی
۱۳۵.....	مشخصات کلی یو ام آی
۱۳۸.....	ابزارها و امکانات جستجو در UMI
۱۵۱.....	فهرست منابع

مقدمه

تأثیر فناوری اطلاعات بر کتابخانه‌ها، منجر به پیدایش شکل جدیدی از آنها با نام «کتابخانه‌های دیجیتالی» شده است که از ارکان اصلی آموزش الکترونیکی به‌شمار می‌روند. درحقیقت، نقش کتابخانه‌ها در سایه آموزش الکترونیکی و مبتنی بر وب، در حال تغییر است و ارایه منابع دیجیتالی، در این محیط از وظایف اصلی آنهاست. یکی از انواع این منابع، پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد/رساله‌های دکتری هستند. اهمیت این مدارک و محدودیتهای شکل چاپی آنها در سالهای اخیر، به پیدایش شکل الکترونیکی آنها با عنوان پایان‌نامه‌ها/رساله‌های الکترونیکی منجر شده است. با وجود این، توسعه فناوری اطلاعات در سطح تحصیلات تکمیلی، بدون وجود سیستمی مناسب برای مدیریت اطلاعات اینگونه مدارک که امکان تولید، سازماندهی، ذخیره، بازیابی و اشاعه اطلاعات آنها و اطلاعات مرتبط با آنها را به‌صورت الکترونیکی فراهم کند با دشواری مواجه خواهد بود.

با گسترش رشته‌های تحصیلی و ایجاد دانشکده‌ها، دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی جدید، سالانه تعداد زیادی از دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا در ایران وارد مرحله تدوین و دفاع از پایان‌نامه تحصیلات تکمیلی می‌شوند، واضح است که این فرایند بخش بزرگی از سرمایه مادی و معنوی و پژوهش و آموزش کشور را به خود اختصاص داده است. دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها پس از دفاع از پایان‌نامه‌های خود طی مراحل نسخه‌هایی از پایان‌نامه‌های خود را جهت آرشیوهای چاپی تحویل دانشگاه‌ها و در مواردی مطابق قوانین نسخه‌هایی را تحویل مراکز علمی و دانشگاهی می‌دهند تا مورد استفاده دانشجویان و پژوهشگران آن هم با رعایت ضوابط بسیار دشوار قرار گیرد. ایجاد دسترسی و بهره‌گیری از این پایان‌نامه‌ها مکمل فرایند پژوهشی کشور است که اگر ناقص انجام شود زیانهای جبران‌ناپذیری را به اقتصاد اطلاعات و چرخه پژوهشی کشور تحمیل می‌کند. علیرغم فعالیتهای موازی و گسترده الکترونیکی هنوز هم برای اطمینان از اجرا یا عدم اجرای یک کار پژوهشی پایگاههای پایان‌نامه‌های الکترونیک کشور، پاسخی قاطع به پژوهشگر نمی‌دهند و این

در حالی است که در بسیاری از کشورهای دیگر هم در حال حاضر پایگاههای معتبر نه تنها در سطح ملی بلکه در سطح بین المللی در حال ارایه خدمات می باشند و حقوق مادی و معنوی پژوهشگر و شرکت های اشاعه دهنده پایگاههای الکترونیک نیز با دریافت هزینه کاملا رعایت می شود. در چنین سیستمهایی استفاده کننده کاملا شناسایی می شود و امکان استفاده نادرست یا سرقت اطلاعات به حداقل می رسد و از همه مهمتر آن که پدید آورنده اطمینان می یابد که زحمات پژوهشی اش می تواند اثر گذار باشد و نتیجه یافته ها به دست علاقه مندان خواهد رسید.

این کتاب حاصل بخش مهمی از تجربیات بین المللی در باب رساله ها و پایان نامه های الکترونیکی است که اختصاراً "ETD" و در زبان فارسی "پارسا" نامگذاری گردیده است. اطلاعات این کتاب از این جهت حائز اهمیت است که در کشور ما در این موضوع اطلاعات زیادی عرضه نشده است و تقریباً دانشجویان رشته کتابداری و غیر کتابداری با مفهوم پایان نامه های الکترونیک بیگانه اند. در نتیجه عدم آشنایی با پایان نامه های الکترونیک و ابزارهای علمی و تکنولوژیک اینگونه پایان نامه ها که از خانواده منابع الکترونیک به شمار می آیند ناشناخته باقی مانده اند و بسیاری از متخصصان حوزه کتابداری و اطلاع رسانی از اینگونه آثار در متون درسی اسمی به میان نمی آورند. کتاب حاضر که در دو بخش کلی تنظیم گردیده است برای دانشجویان، دانشگاهیان پژوهشگران، اساتید دانشگاهها و گروههای علاقه مند به پایان نامه های الکترونیک کمک می کند تا بتوانند شناخت بهتر از فرآیند پیدایش اینگونه منابع کسب کنند و منافع و مزایای تولید و یکپارچگی این منابع را به نسل دانش پژوه منتقل کنند. در بخش دیگری از این کتاب پایگاه اطلاعات پایان نامه های یو ام آی مورد بررسی و تحلیل علمی قرار گرفته است که می تواند به عنوان یک الگوی موفق، دانشجویان رشته های مختلف را با این مبحث آشنا کند. به امید اینکه روزی فرارسد تا هر دانش پژوهشی بتواند اطلاعات کامل یک پایان نامه را بدون رنج و زحمت بدست آورد و احساس خوبی از تکمیل و تداوم یک یافته علمی فارق از سرقت علمی داشته باشد. این اثر می تواند اطلاعات سودمندی به علاقه مندان محیط های دیجیتال بدهد تا بتوانند به گسترش